

Quick scan t.b.v. bestemmingsplan Tuindorp Oostzaan, Amsterdam

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

J. Daamen

**WAARDEN
BURG**
Ecology

we
consult
nature.

Quick scan t.b.v. bestemmingsplan Tuindorp Oostzaan, Amsterdam

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

J. Daamen

Status uitgave: definitief

Rapportnummer:	23-325
Projectnummer:	23-0423
Datum uitgave:	6 juli 2023
Projectleider:	G.J. Brandjes
Tweede lezer:	G.J. Brandjes
Opdrachtgever:	Gemeente Amsterdam, Ruimte en Duurzaamheid Postbus 12693 1100 AR AMSTERDAM
Referentie opdrachtgever:	WO 20213 met BE ref. SDN 78912041 d.d. 23 mei 2023
Foto omslag:	Janneke Daamen / Waardenburg Ecology
Akkoord voor uitgave:	D. Emond
Datum akkoord:	3 juli 2023

Graag citeren als: Daamen, J., 2023. *Quick scan* bestemmingsplan Tuindorp Oostzaan, Amsterdam. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport nr. 23-325. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: *quick scan*, Wet natuurbescherming, Amsterdam, Tuindorp.

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Amsterdam, Ruimte en Duurzaamheid

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

Samenvatting	4
1 -- Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Methodiek onderzoek	5
2 -- Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	7
2.1 Beschrijving plangebied	7
2.2 Voorgenomen ingreep	10
2.3 Gebiedsbescherming (inclusief HGS, ES & NNN) en houtopstanden	10
3 -- Toetsing aan de Wnb – Soortenbescherming	13
3.1 Planten	13
3.2 Ongewervelden	14
3.3 Vissen	15
3.4 Amfibieën	16
3.5 Reptielen	17
3.6 Grondgebonden zoogdieren	17
3.7 Vleermuizen	19
3.8 Vogels	20
3.9 Invasieve exoten	22
3.10 Zorgplicht	23
4 -- Conclusies en aanbevelingen	25
4.1 Gebiedenbescherming	25
4.2 Houtopstanden	25
4.3 Soortenbescherming	25
4.4 Natuurkansen	26
Literatuur	27
Bijlage I	28

Samenvatting

Project 23-0423 Quick scan Wnb bestemmingsplan Tuindorp Oostzaan, Amsterdam

Aspect Soortenbescherming Wnb

Te verwachten beschermde (<i>niet vrijgestelde</i>) soorten	Mogelijk iepenpage, boommarter, kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen, huismus & gierzwaluw (<i>met</i> jaarrond beschermd nest) en algemene broedvogels (<i>zonder</i> jaarrond beschermd nest)
Voorkomende en te verwachten Amsterdamse Beleidssoorten (ABS)	Brede wespenorchis, rietorchis, slanke mantelanjier & tongvaren (NDFF, etc.)
Nader ecologisch onderzoek noodzakelijk?	Mogelijk voor iepenpage, boommarter, vleermuizen, huismus en gierzwaluw inzake de Wnb en eventueel voor brede wespenorchis, rietorchis, slanke mantelanjier & tongvaren inzake specifiek Amsterdams natuurbeleid in geval van specifieke ingrepen op potentiële locaties
Maatregelen noodzakelijk?	Ja, voor kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen (vliegroutes), algemene broedvogels, brede wespenorchis, rietorchis, slanke mantelanjier & tongvaren (afhankelijk van de ingreepzones en eventueel nader onderzoek)
Is een ontheffing Wnb noodzakelijk?	Mogelijk voor iepenpage, boommarter, vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Aspect Gebiedsbescherming Wnb

Mogelijk een (significant) negatief effect?	Nee, negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, NNN, HGS en ES zijn uitgesloten
Is aanvullend onderzoek nodig?	Nee

Aspect Bescherming van houtopstanden Wnb

Mogelijk een (significant) negatief effect?	Nee
Is een kapvergunning of -melding noodzakelijk?	Nee

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Amsterdam is voornemens een nieuw bestemmingsplan aan te nemen voor de wijken Tuindorp Oostzaan in Amsterdam. Hiervoor is in 2019 door de gemeente Amsterdam reeds een *quick scan* uitgevoerd, welke geactualiseerd dient te worden (Gemeente Amsterdam, 2019). Het plan is overwegend conserverend van karakter. Er worden zeer beperkt nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt.

Waardenburg Ecology heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (14 juni 2023) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep op beschermde soorten, houtopstanden en gebieden beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN), waardoor het 'Nee, tenzij'-beleid niet van toepassing is.

Het doel van het onderzoek was te bepalen of de voorgenomen ingreep kan leiden tot overtredingen van de regels uit de Wet natuurbescherming. Als de ingreep leidt tot overtreding van regels uit de Wnb is bepaald of ontheffing (soorten) en/of vergunning (gebieden) nodig is en onder welke voorwaarden deze redelijkerwijs kunnen worden verkregen. Voorliggend rapport doet verslag van de resultaten van dit onderzoek.

1.2 Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald op basis van de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en de voorgenomen ingreep en beoordeeld in het kader van de Wnb. Voor het wettelijk toetsingskader voor beschermde soorten wordt verwezen naar Bijlage I bij dit rapport.

Bronnenonderzoek

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 12 juni 2023. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie zoals eerder in het gebied uitgevoerde *quick scans* (Daamen, 2021 en de *quick scan* uitgevoerd door de gemeente Amsterdam [zie literatuurlijst]).

Veldbezoek

Het veldbezoek heeft op 14 juni 2023 plaatsgevonden [25°C, variabele wind <3 Bft, onbewolkt]. Daarbij is het plangebied en de omgeving – met behulp van een verrekijker – afgezocht naar beschermde soorten en sporen (zoals nesten, holen uitwerpselen, braakballen, knaagsporen en pootafdrukken). Het plangebied is niet vlakdekkend onderzocht. Door gericht onderzoek naar de ‘hot spots’ in de wijken is een goed beeld verkregen van de potentiële natuurwaarden in het plangebied.

Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt, dan wel wordt uitgevoerd na juni 2026, kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

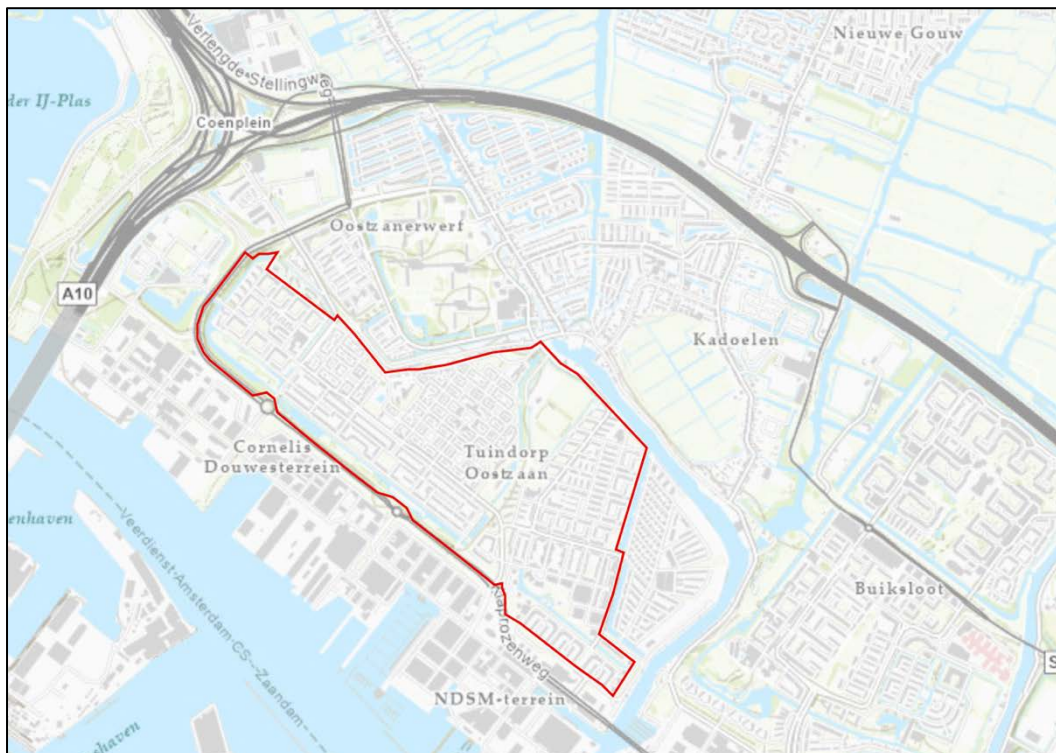
Veldonderzoek is altijd een momentopname. Bureau Waardenburg waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoeker die het onderzoek heeft uitgevoerd is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is door Certiked ISO gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2015.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied bevindt zich in Amsterdam-Noord en betreft de woonwijken gelegen in Tuindorp Oostzaan (Figuur 2.1). De woonwijken bestaan over het algemeen uit laagbouwwoningen met één of twee bouwlagen met platte daken of schuine daken belegd met dakpannen (Figuur 2.2). In bijna alle straten zijn volgroeide laanbomen (voornamelijk lindes, wilgen en elzen) aanwezig (Figuur 2.3). In de wijken zijn ook parkjes, sportvelden en speelveldjes aanwezig (Figuur 2.4). De overige beplanting in de wijken bestaat met name uit hagen van buxus of beukenhaag en klimop. Rondom de wijken zijn groene zones aanwezig met brede watergangen, bosschages en rietbegroeiing (Figuur 2.5). In het plangebied bevindt zich ook een sportpark dat geheel omringd wordt door een watergang en bosschages (Figuur 2.6).

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omkaderd) (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN).

Figuur 2.2 Woningen met schuine dakpannen daken.

Figuur 2.3 Laanbomen (lindes) langs de Meteorenweg.

Figuur 2.4 Speelveldje langs de Meteorenweg.

Figuur 2.5 Groene zone met watergang aan de zuidkant van het plangebied.

Figuur 2.6 Sportpark Tuindorp Oostzaan omringd door een watergang.

2.2 Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam is voornemens een nieuw bestemmingsplan voor het plangebied Tuindorp Oostzaan aan te nemen. Het plan is overwegend conserverend van karakter. Er worden zeer beperkt nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt (beperkte woningbouw en kleine ingrepen, zoals renovatie of isolatie van woningen en lokale herinrichting van de openbare ruimte (Gemeente Amsterdam, 2019).

2.3 Gebiedsbescherming (inclusief HGS, ES & NNN) en houtopstanden

Natura 2000-gebieden

De Wnb regelt de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht initiatiefnemers om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in (de nabijheid van) Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig.

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het ligt hemelsbreed op meer dan 2 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied “Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske”. Gezien de aard en geringe omvang (vanwege de beperkte

hoeveelheid en geringe schaal van de nieuwe ontwikkelingen) van de voorgenomen ingreep en de afstand tot Natura 2000-gebieden, is het uitgesloten dat de ingreep aantasting van relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden veroorzaakt. (Significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden (inclusief negatieve effecten van stikstofdepositie) zijn daarom uitgesloten, mede op basis van recent uitgevoerde Aerius-berekeningen aan zeer vergelijkbare projecten van dezelfde relatieve omvang en aard in Amsterdam-Noord. Een berekening (Aerius) en beoordeling van de stikstofdepositie maakt dan ook geen onderdeel uit van deze rapportage.

HGS en ES

Het plangebied overlapt deels met de ES van Amsterdam (Figuur 2.7). Sportpark Tuindorp Oostzaan is onderdeel van de HGS. De ingreep verandert de Ecologische Structuur en Hoofdgroenstructuur echter niet zodanig dat nieuwe knelpunten binnen de ES of HGS ontstaan of dat het aanpakken van bestaande knelpunten binnen de ES en de HGS in de toekomst wordt belemmerd. De verbinding tussen groene gebieden blijft behouden. Omdat het nieuwe bestemmingsplan maar (zeer) beperkte ontwikkelingen toelaat, die voornamelijk centraal in de woonwijken zijn beoogd (en niet langs de randen en groenzones), zijn effecten op de Ecologische Structuur en Hoofdgroenstructuur uitgesloten.

NNN

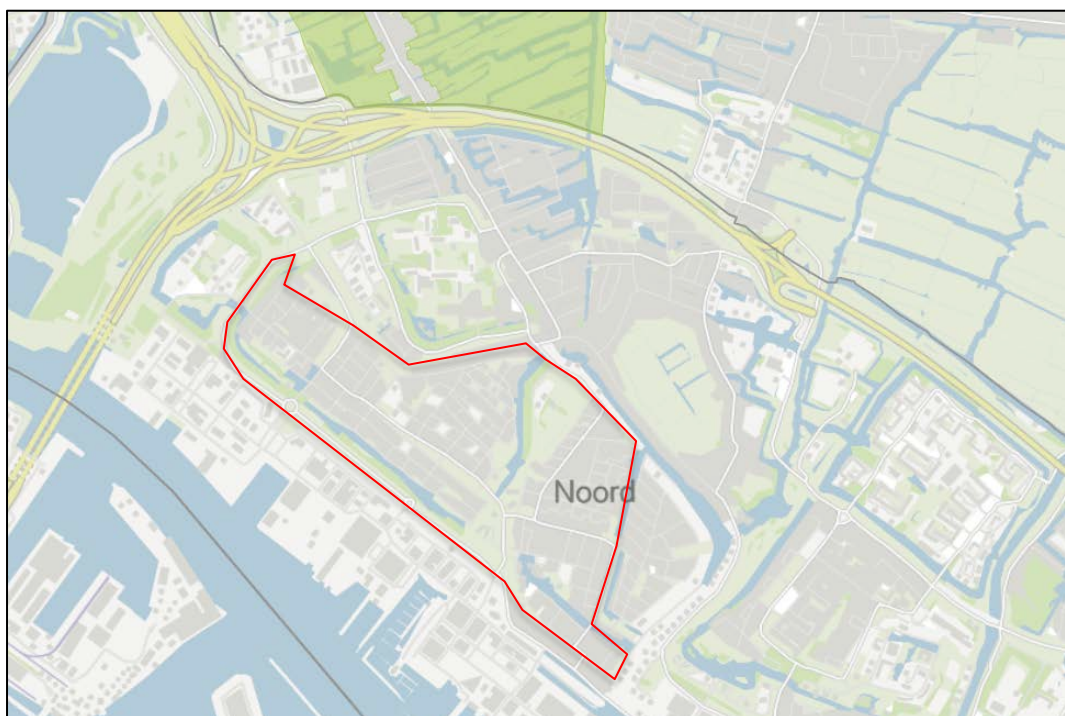
Het plangebied ligt niet in of nabij het NNN (Figuur 2.8). Vanwege de aard van de ingreep en de afstand tot het dichtstbijzijnde NNN-gebied, zijn negatieve effecten op voorhand uitgesloten.

Houtopstanden

Alle bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom van Amsterdam. De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn daarom niet van toepassing.

Figuur 2.7 Globale ligging plangebied (rood kader) ten opzichte van de ES (donkergroene vlakken) en de HGS (lichtgroene vlakken) van Amsterdam (www.maps.amsterdam.nl).

Figuur 2.8 Globale ligging plangebied (rood omlijnd) t.o.v. het NNN (intens groene vlakken; boven in de figuur, buiten de ring A10) (www.maps.amsterdam.nl).

3 Toetsing aan de Wnb – Soortenbescherming

3.1 Planten

3.1.1 Functie van het plangebied

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde plantensoorten. Er zijn geen waarnemingen bekend in de omgeving. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikte groeiplaatsen biedt voor beschermde plantensoorten en er zijn dan ook geen Wnb beschermde plantensoorten waargenomen.

Wel komen vier plantensoorten, die onder Amsterdams beleid beschermd zijn ('Amsterdamse Beleidssoorten' [ABS ¹], voor in het plangebied (NDFF, www.waarneming.nl, etc.), te weten brede wespenorchis (diverse locaties), rietorchis (idem; in de randzones van de wijk), slanke mantelanjel en tongvaren (waaronder een spontane groeiplaats van ca. 20 planten op een muur in de Siriusstraat; Figuur 3.1).

3.1.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Aangezien het voorkomen van Wnb beschermde plantensoorten in het plangebied kan worden uitgesloten, is er geen sprake van negatieve effecten en dus ook niet van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van beschermde plantensoorten. Wel kunnen vier ABS-en bedreigd / vernietigd worden, indien werkzaamheden plaatsvinden op de groeiplaatsen van deze soorten.

3.1.3 Maatregelen

Wanneer één of meer van de genoemde vier ABS-en vastgesteld wordt (worden) in de beoogde ingreepzone(s), dan dienen de betreffende groeiplaatsen ontzien te worden. Indien dit in het kader van de exacte werkzaamheden niet mogelijk is, dan dienen de betreffende planten verplant te worden naar – zo naburig mogelijke – ecologisch volledig voor deze geschikte groeiplaatsen, waar voor onbepaalde tijd *geen* ingrepen beoogd zijn.

¹ In de Amsterdamse gedragscode flora en fauna zijn Amsterdamse beleidssoorten (ABS) benoemd. In totaal zijn 29 Amsterdamse beleidssoorten benoemd, waarvan 26 soorten flora (onderscheiden in muurflora en overige flora) en 3 soorten fauna. De bijbehorende maatregelen voor deze soorten zijn integraal uitgewerkt in de aanwijzingen voor zorgvuldig handelen conform de gedragscode.

Figuur 3.1 'Spontane' (= zonder inmenging van de bewoners ontstane) groeiplaats van tongvarens (rode cirkel) in de Siriusstraat; een openbare waarneming, 'ontdekt' door een televisiekijker naar AT5 op 17 januari 2018 (bron: www.waarneming.nl).

3.1.4 Nader onderzoek

Indien in de toekomst ingrepen gepland zijn op bekende of mogelijk uitgebreide en/of nieuwe groeiplaatsen van ABS-en brede wespenorchis, rietorchis, slanke mantelanjer en tongvaren, dienen de betreffende ingreepzones onderzocht te worden op actuele groeiplaatsen van deze soorten, in de bloeiperiode van de beide orchideeën en slanke mantelanjer (eenmalige inspectie in de periode eind juni / begin juli). Tongvarens zijn in de periode eveneens eenvoudig te vinden (maar eventueel ook in andere jaargetijden).

3.2 Ongewervelden

3.2.1 Functie van het plangebied

In 2020 zijn in het plangebied iepenpages waargenomen (Vliegenthart, 2022; NDFF). In het plangebied zijn op verschillende locaties iepen aanwezig, waardoor het niet uitgesloten is dat iepenpage actuele en permanente verblijfplaatsen binnen het plangebied heeft. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor *overige* beschermde soorten ongewervelden. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van *overige* beschermde soorten ongewervelden bekend. Het plangebied ligt buiten het areaal van *overige* beschermde soorten ongewervelden (zoals platte schijfhoren) en tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat bijvoorbeeld geschikt voortplantingswater van beschermde soorten libellen (zoals

groene glazenmaker: een soort van sloten met krabbenscheer) ontbreekt, dat geen waardplanten voor beschermde soorten dagvlinders aanwezig zijn of dat geschikt habitat voor andere beschermde ongewervelden uit dit deel van Nederland aanwezig is.

De ABS bruin blauwtje is sporadisch waargenomen in het plangebied: het betreft enerzijds incidentele zwervers in ongeschikt habitat voor deze soort (die een voorkeur heeft voor relatief voedselarme, schrale, droge graslanden, wegbermen en zandige vlakten met korte vegetatie) vanuit geschikt habitat in de omgeving. Een wezenlijke functie van het plangebied voor deze soort uitgesloten.

3.2.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Het plangebied bevat geschikt leefgebied voor iepenpage en er zijn incidentele waarnemingen bekend. Indien in de toekomst iepen moeten worden verwijderd, worden mogelijk verblijfplaatsen van de iepenpage aangetast, wat een overtreding is van de Wnb artikel 3.10 lid 1b. Voorafgaand aan de ingreep dient dan nader onderzoek uitgevoerd te worden om te bepalen of desbetreffende iepen een functie hebben voor iepenpage. Over de juridische en ecologische omgang met iepenpages in Amsterdam is een Activiteitenplan opgesteld door de gemeente Amsterdam (Springer, 2022a) en is ontheffing verleend door ODNHN in 2023.

3.2.3 Nader onderzoek

Indien in de toekomst iepen in het plangebied moeten worden verwijderd, dienen deze bomen geïnspecteerd te worden op aanwezigheid van iepenpage. Deze inspectie dient tweemaal in één seizoen plaats te vinden tussen 1 juni en 20 augustus, waarvan minimaal eenmaal tussen 15 juni en 15 juli en met een interval van minimaal 2 weken. Zie ook Springer (2022a) en ODNHN (2023).

3.3 Vissen

3.3.1 Functie van het plangebied

In het plangebied en omgeving zijn geen beschermde soorten vissen waargenomen (NDFF). Het plangebied ligt ook ruim buiten het bekende areaal van beschermde vissen (zoals grote modderkruiper). De tijdens het veldbezoek geïnspecteerde watergangen vormen geen geschikt habitat voor beschermde vissoorten; óók niet voor de Amsterdamse beleidssoort (ABS) rivierdonderpad (geen Wnb-soort; wél Rode Lijstsoort, die landelijk sterk wordt bedreigd door concurrentie van exotische grondels, zoals zwartbekgrondel en marmergrondel). Rivierdonderpad prefereert stromend en/of diep water met stenige oevers, zoals basaltblokken of anderszins grove bodemstructuren zoals open wortelstelsels van bomen in 'holle' oevers. Dit type habitat ontbreekt in het plangebied. Het plangebied heeft – kortom – geen functie voor beschermde soorten vissen, inclusief ABS rivierdonderpad.

3.3.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten vissen (inclusief ABS rivierdonderpad) in het plangebied uit kan worden gesloten, is eveneens geen sprake van een effect op beschermde vissoorten en evenmin sprake van overtreding van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde vissoorten.

3.4 Amfibieën

3.4.1 Functie van het plangebied

In Amsterdam Noord zijn enkele waarnemingen bekend van rugstreeppad en kamsalamander (NDFF). Rugstreeppad komt voor in Polder Wilmkebreek (buiten het plangebied). Kamsalamander is echter eenmalig waargenomen *binnen* woonwijk Tuindorp Oostzaan (Vegastraat, oktober 2021), maar dit betreft geen natuurlijke vindplaats (de soort is hier aangevoerd door de mens; wellicht per ongeluk – bijvoorbeeld als ei – via de aanvoer van waterplanten voor een siervijver).

De watergangen in het plangebied zijn niet geschikt voor rugstreeppad, omdat het geen ondiepe tijdelijke plassen betreffen en de watergangen te steile oevers hebben. Bovendien bevatten de watergangen vis en lokaal concurrentie van gewone pad, hetgeen funest is voor permanente aanwezigheid van rugstreeppadden. Voor kamsalamander zijn de watergangen en sloten evenmin geschikt, omdat deze soort óók een voorkeur heeft voor visloze poelen en watergangen, doorgaans in een bosrijke omgeving nabij de grote rivieren, in beekdalen en/of op landgoederen. De watergangen in het plangebied zijn visrijk en bevinden zich allemaal in (of aan de rand van) stedelijk gebied en bovendien royaal buiten het natuurlijke areaal van de soort.

In de omgeving van het plangebied komt wél een aantal algemeen voorkomende amfibieën voor, waarvoor een vrijstelling geldt van de Wnb bij ruimtelijke ingrepen in de Provincie Noord-Holland, te weten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, meerkikker en kleine watersalamander. Diverse watergangen in het plangebied zijn geschikt als voortplantingswater voor deze algemeen voorkomende soorten, vooral voor de relatief vistolerante gewone pad en bastaardkikker. De woonwijken zelf zijn matig geschikt als landhabitat, omdat hier veel verharde infrastructuur is (met gevaar voor doodrijden), relatief weinig dekking (op een aantal sterk verspreide tuintjes na) en veel dekkingloze oppervlakte (kaal gazon, trottoirs, straten, kale speelvelden, betegelde tuinen, stegen etc.).

3.4.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Werkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën van het *'Beschermingsregime andere soorten'* treffen. Voor deze soorten geldt een *vrijstelling* in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is dus geen ontheffing nodig. Het betreft (lokaal, regionaal en landelijk) algemeen voorkomende soorten en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is niet in het geding. Door het treffen van eenvoudige maatregelen kunnen

effecten op aanwezige amfibieën makkelijk voorkómen worden in het kader van de Zorgplicht (zie § 3.10).

3.5 Reptielen

3.5.1 Functie van het plangebied

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde soorten reptielen. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten reptielen. Het plangebied ligt ver buiten het bekende areaal van de enige inheemse reptielensoort die in deze regio voorkomt: ringslang. Tijdens het veldbezoek bleek het aanwezige habitat ook ongeschikt voor de soort (o.a. waren geen potentiële voortplantingsplekken – broeihopen – aanwezig en was te weinig dekking aanwezig langs de watergangen).

3.5.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten reptielen in het plangebied kan worden uitgesloten, is ook geen sprake van effecten noch overtreding van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van beschermde soorten reptielen.

3.6 Grondgebonden zoogdieren

3.6.1 Functie van het plangebied

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de in Noord-Holland *niet vrijgestelde* Wnb beschermde soorten boommarter, wezel, hermelijn en steenmarter (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte nestbomen voor boommarter waargenomen, maar deze zijn in het plangebied als geheel niet volledig uit te sluiten, omdat niet alle (grote, hoge) bomen goed konden worden onderzocht (o.a. door bladvorming). Het is daarom ook niet uit te sluiten of het plangebied (met name laanbomen langs de 'groene randen') een functie heeft als verblijfplaats voor boommarter. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of verblijfplaatsen van steenmarter of kleine marterachtigen waargenomen. De directe omgeving van plangebied, met name de groene zones aan de zuidkant van het plangebied, is wel geschikt als leefgebied van kleine marterachtigen en steenmarter. Het plangebied zelf betreft echter vooral stedelijk gebied, waar weinig dekking aanwezig is, navenant weinig voedsel (naar verwachting) en relatief veel verstoring heerst van verkeer, honden, spelende kinderen etc. (een aspect dat voor echter steenmarter niet beperkend is en midden in de nacht óók voor kleine marterachtigen veel minder speelt, in tegenstelling tot de andere ongunstige factoren). Het plangebied betreft geen *essentieel* onderdeel van het leefgebied voor steenmarter en kleine marterachtigen, maar mogelijk (langs de randen van de wijk) wél voor boommarter door de aanwezigheid van geschikte (nest)bomen hier (binnen het – veel grotere – leefgebied van de soort).

Het plangebied vormt daarnaast (geschikt) leefgebied van enkele algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen, zoals egel, bosmuis en huisspitsmuis. Hoewel tijdens het veldbezoek geen sporen, holletjes, pootafdrukken of uitwerpselen van deze soorten zijn aangetroffen, vormen met name de groene randzones (en directe omgeving) van het plangebied potentiële leefgebieden voor enkele van deze soorten (met name waar deze min of meer in verbinding staan met lijnvormige groenstroken, die reiken tot ver buiten het plangebied).

3.6.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Het is niet uit te sluiten dat het plangebied een *essentiële* functie heeft voor boommarter. Indien in de toekomst grote, hoge bomen worden verwijderd (met name langs de randen van de wijk), zorgt dit mogelijk voor het vernietigen van nest- en verblijfplaatsen van deze soort (overtreding Wnb Artikel 3.10 lid 1b). Indien bomen verwijderd moeten worden, dienen deze voorafgaand aan de kap daarom onderzocht te worden op geschikte (nest)holten voor boommarter.

De grens van het plangebied (met name de groene zones aan de zuidkant van het plangebied) vormt ook (matig) geschikt als foerageergebied voor steenmarter en kleine marterachtigen (potenties voor verblijfplaatsen ontbreken nagenoeg). Aangezien binnen het bestemmingsplan slechts beperkte ontwikkelingen voorzien zijn, die verwaarloosbaar zijn ten opzichte van de gemiddelde territoriumgrootte van deze soorten, zijn geen wezenlijke negatieve effecten te verwachten. Indien de beperkte werkzaamheden voorzien zijn in de zuidelijke groene zones, dienen maatregelen genomen te worden, die (de beperkte) negatieve effecten op steenmarter en kleine marterachtigen voorkómen (zie § 3.6.4).

Werkzaamheden kunnen enkele algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' treffen. Voor deze soorten geldt een *vrijstelling* in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en dus is geen ontheffing nodig. Het betreft (lokaal, regionaal en landelijk) algemeen voorkomende soorten en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is – o.a. vanwege hun algemeenheid – relatief beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding. Bij de werkzaamheden dient echter wel rekening gehouden te worden met de Zorgplicht (die te allen tijde geldt voor alle soorten planten en dieren). Zie § 3.10.

3.6.3 Nader onderzoek

Indien in de toekomst bomen worden gekapt, dienen desbetreffende bomen – vóór uitvoering van de ingreep – gecontroleerd te worden op geschikte holten en/of de eventuele betekenis voor boommarter.

3.6.4 Maatregelen

Om negatieve effecten op steenmarter en kleine marterachtigen in de zuidelijke groene zones te voorkomen, dienen de volgende maatregelen te worden uitgevoerd (uiteraard uitsluitend wanneer in de toekomst ook werkzaamheden in deze zones plaatsvinden):

- Werkzaamheden moeten rustig worden uitgevoerd en in één richting zodat dieren kunnen vluchten.
- Werkzaamheden worden buiten de kwetsbare periode van steenmarter en kleine marterachtigen uitgevoerd. De periode waarin de werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd, is daarmee september tot en met februari.
- Voor de aanvang van de werkzaamheden dient het werkveld kort gemaaid te worden.

3.7 Vleermuizen

3.7.1 Functie van het plangebied

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF). In het plangebied zijn enkele bomen met holten aangetroffen, die een functie kunnen hebben als verblijfplaats voor vleermuizen. Aangezien niet alle bomen geïnspecteerd konden worden (zie ook boomarter), is het niet uitgesloten dat nog meer bomen met geschikte holten in het plangebied aanwezig zijn. Ook de woningen in het plangebied zijn geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, omdat ruimte aanwezig is onder de dakpannen (vooral de kopgevels zijn geschikt) en veel woningen open stootvoegen bevatten. In het plangebied is mogelijk ook *essentieel* foerageergebied van vleermuizen aanwezig in de vorm van de groene zones langs de zuidrand van het plangebied. De watergangen kunnen in theorie een (essentiële) vliegroute vormen voor – met name – meervleermuis.

3.7.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Het is zeer aannemelijk dat het plangebied (nog steeds: Gemeente Amsterdam, 2019) een functie heeft als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien in de toekomst werkzaamheden worden uitgevoerd aan de woningen of bomen gekapt worden, zorgt dit mogelijk voor het vernietigen en/of verstoring van verblijfplaatsen van vleermuizen (overtreding Wnb Artikel 3.5 lid 4). Nader onderzoek, vóórdat de werkzaamheden worden uitgevoerd, is dan nodig om de functies voor vleermuizen in het plangebied vast te stellen.

In het plangebied is mogelijk *essentieel* foerageergebied aanwezig, met name langs de groene randzones, voor bijvoorbeeld een lokale (kraam)groep gewone dwergvleermuizen. Aangezien in het nieuwe bestemmingsplan slechts (zeer) beperkte ontwikkeling is toegestaan, zal te allen tijde voldoende foerageergebied behouden blijven. Negatieve effecten op foerageergebied van vleermuizen zijn uitgesloten.

De watergangen in het plangebied hebben mogelijk een betekenis als (essentiële) vliegroute(s) voor (meer)vleermuizen. Indien in de toekomst werkzaamheden in de periode april - oktober worden uitgevoerd, waarbij tevens in de nachtelijke uren wordt gewerkt, kan dit een negatief effect hebben op de eventueel aanwezige vliegroute(s). Dit kan indirect effect hebben op de betreffende kolonie van de lokale of regionale groep vleermuizen (waar de vliegroute een essentieel onderdeel van het leefgebied voor is). Het verstoren van een *essentiële* vliegroute is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 4. Om negatieve effecten te voorkomen, zijn in dat geval maatregelen nodig.

3.7.3 Maatregelen

Om ervoor te zorgen dat de eventueel aanwezige vliegroute(s) van vleermuizen langs de watergangen niet verstoord wordt (worden) tijdens de potentiële werkzaamheden, dient lichtuitstraling naar de watergangen zoveel mogelijk voorkomen te worden. Dit kan bijvoorbeeld bereikt worden door het verticaal afschermen van de werkplek met donker doek / plastic. Beter nog wordt uitsluitend gewerkt tijdens de uren met daglicht (dus niet werken in de nacht). Genoemde maatregelen zijn niet nodig indien de werkzaamheden plaatsvinden in de periode eind oktober tot begin april. In deze periode zijn vleermuizen niet (wezenlijk) actief op de mogelijke vliegroute(s).

3.7.4 Nader onderzoek

Indien in de toekomst werkzaamheden aan woningen plaatsvinden of bomen worden gekapt, dient eerst nader onderzoek volgens het Vleermuisprotocol (2021) uitgevoerd te worden. De hiervoor benodigde inspanning verschilt per object (woning/huis), functie (kraam-, zomerverblijf e.d.) en soort.

3.8 Vogels

3.8.1 Functie van het plangebied

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, slechtvalk en sperwer: vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats¹. Tijdens het veldbezoek zijn geen (oude) nesten / horsten van de boombewonende soorten van deze soorten waargenomen. Naar de potentieel minder opvallende soorten uit deze categorie, te weten ransuil (nachtactief) en boomvalk (die pas op de nestlocatie verschijnt in de loop van mei, als de bomen volop in het blad staan en jonge zwarte kraaien doorgaans net zijn uitgevlogen; zwarte kraai = voornaamste nestleverancier voor boomvalk), wordt in het plangebied al jaren specifiek gezocht door een zeer deskundige – bij Waardenburg Ecology goed bekende – lokale vogelwaarnemer

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

(tevens lokale 'hofleverancier' van een enorme hoeveelheid andere natuurwaarnemingen in Tuindorp-Oostzaan). Het ontbreken van territoria van boombewonende soorten met een jaarrond beschermd nest – waaronder boomvalk en ransuil, die overigens wél broeden in het oostelijker gelegen Baanackerspark (eigen waarnemingen 2023) – kan dan ook gezien worden als een 'harde nul' ('wél jarenlang – hobbymatig – onderzocht, maar nooit vastgesteld'). Voor de boombewonende soorten boomvalk, buizerd en sperwer wordt het groen centraal in de wijk overigens ook te verstoringsgevoelig of anderszins ongeschikt geacht. Dit geldt niet voor roek, maar eventuele aanwezigheid van een kolonie van deze soort zou tijdens het veldbezoek zeker zijn opgevallen. Bovendien betreffen alle waarnemingen van roek in (de omgeving van) het plangebied in de NDFF géén (actuele) nesten in de wijk, maar waarnemingen van rondzwervende individuen of foeragerende exemplaren vanuit de omgeving.

Wat betreft de gebouwbewonende soorten met jaarrond beschermd nest – die bekend zijn uit de omgeving – is de bebouwing in de wijk geschikt als nestplaats voor gierzwaluw en huismus. Beide soorten zijn tijdens het veldbezoek ook waargenomen. Geschikte nestplaatsen bevinden zich met name in woningen met schuine pannendaken waar invliegopeningen voor beide soorten aanwezig zijn (voor huismus met name boven de dakgoot onder de onderste rij dakpannen en voor gierzwaluw vooral onder de kopse gevelpannen). De woningen met platte daken zijn minder geschikt voor beide soorten. Voor de huismussen, die een nestplaats hebben in de woonwijk, is het plangebied (en directe omgeving) ook *essentieel* foerageergebied. Gierzwaluwen foerageren – indien nodig – vele tientallen tot honderden kilometers bij de nestplaats vandaan. De kwaliteit van de wijk als foerageergebied voor gierzwaluw is niet relevant.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

In de omgeving van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek diverse algemene soorten waargenomen. Het betreft vooral soorten, die gebonden zijn aan water zoals meerkoet, wilde eend en knobbelzwaan. Daarnaast zijn in de woonwijk voornamelijk houtduif, zwarte kraai en kleinere zangvogels, zoals merel, koolmees en tijtjaf waargenomen. Het plangebied is geschikt als broedbiotoop voor deze en andere vogelsoorten, waarvan het nest *niet* jaarrond beschermd is.

3.8.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb**

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Indien in de toekomst werkzaamheden aan de gebouwen plaatsvinden, zorgt dit mogelijk voor het vernietigen en/of verstoren van nestplaatsen van huismus en gierzwaluw (overtreding Wnb artikel 3.1 lid 2).

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Werkzaamheden in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat nesten van vogelsoorten, zoals houtduif en meerkoet beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring. Dit is verboden op grond van de Wnb. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden

voorkomen. Omdat in de omgeving voldoende alternatieve nestmogelijkheden zijn, betreft het voor deze soorten in deze omgeving geen jaarrond beschermde nesten.

3.8.3 Maatregelen

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Door het nemen van de volgende maatregelen wordt overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb voorkomen:

- Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaardperiode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschillen per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus (maar in gebruik zijnde nesten zijn óók buiten deze indicatieve periode beschermd).
- Indien bepaalde werkzaamheden wél binnen het (reguliere) broedseizoen zijn gepland of uitgevoerd dienen te worden, dan kunnen deze uitsluitend plaatsvinden, wanneer door een ter zake kundige ecooloog – door middel van een broedvogelinsectie – is vastgesteld, dat met de specifieke ingreep *geen* actuele nesten of broedende vogels in het geding zijn (voorbeeld: het vervangen van oude speeltoestellen op een open, kortgrazige speelweide [type: gazon] op tientallen meters afstand van omliggende opgaande begroeiing en/of bebouwing zal normaliter geen enkel negatief effect hebben op broedvogels in de directe omgeving van de werklocatie en kan naar verwachting gewoon plaatsvinden in bijvoorbeeld mei [= midden in het reguliere broedseizoen], na een korte, formele broedvogelcheck).

3.8.4 Nader onderzoek

Indien in de toekomst werkzaamheden zijn voorzien aan de bebouwing, is voor de ingreep nader onderzoek naar nestplaatsen van huismus en gierzwaluw noodzakelijk. Dit betreft drie ronden in de avond in het actieve seizoen van gierzwaluw (15 mei -15 juli) en twee ronden overdag in het actieve seizoen van huismus (1 april - 15 mei).

3.9 Invasieve exoten

Tijdens het veldbezoek is een Japanse duizendknoophaard waargenomen langs de Meteorenweg in de meest westelijke woonwijk (Figuur 3.2). Deze haard is bij de gemeente bekend (www.amsterdam.maps.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen andere waarnemingen van Japanse duizendknoop of andere invasieve planten gedaan, maar omdat het plangebied niet geheel vlakdekkend is onderzocht (uitsluitend de vrij toegankelijke ruimte = het grootste gedeelte van de oppervlakte van het plangebied, maar bijvoorbeeld niet alle privé-achtertuinen) is het niet 100% uitgesloten, dat nog ergens elders in de wijk Japanse duizendknoophaarden aanwezig zijn.

3.10 Zorgplicht

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient in beginsel gewerkt te worden volgens de goedgekeurde Gedragscode soortbescherming voor gemeenten (Springer, 2022b) en dient tevens te allen tijde rekening te worden gehouden met de Zorgplicht. De algemene Zorgplicht (Wnb, art. 1.11) geldt altijd en voor alle planten en dieren; of het nu wel of niet om beschermde soorten gaat en of er nu wel of geen ontheffing nodig is of vrijstelling geldt. Aan de Zorgplicht kan in het huidige project worden voldaan door bij de werkzaamheden dieren te allen tijde de gelegenheid te geven om 'uit eigen beweging' een veilige kant op te vluchten naar aangrenzend geschikt habitat (bijvoorbeeld algemene amfibieën in landhabitat of muizen), indien deze dieren tijdens de werkzaamheden verstoord worden. Dit kan door werkzaamheden altijd één kant op uit te voeren, zodat dieren veilig kunnen wegvluchten en dieren bijvoorbeeld niet kunnen worden ingesloten doordat vorderende werkzaamheden aan verschillende kanten tegelijk worden uitgevoerd. Door deze maatregelen worden óók eventuele (zeer beperkte) negatieve effecten op steenmarter en kleine marterachtigen voorkómen (§ 3.6.4).

Figuur 3.2 Japanse duizendknoopgaard langs de Meteorenweg (14 juni 2023).

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Gebiedenbescherming

Natura 2000-gebieden

(Significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

HGS, ES en NNN

Negatieve effecten op de HGS en ES van Amsterdam en het NNN zijn uitgesloten.

4.2 Houtopstanden

De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn niet van toepassing.

4.3 Soortenbescherming

Het plangebied is (potentieel) geschikt leefgebied voor de in zake de Wnb *niet vrijgestelde* beschermde soorten iepenpage, boommarter, steenmarter, kleine marterachtigen, vleermuizen, huismus, gierzwaluw en algemene broedvogels. Indien voor de ingreep bomen worden gekapt of ingrijpende werkzaamheden plaatsvinden aan gebouwen, dient eerst nader onderzoek te worden uitgevoerd naar iepenpage, boommarter, vleermuizen (verblijfplaatsen), huismus en gierzwaluw. Voor steenmarter, kleine marterachtigen, vleermuizen (vliegroutes) en algemene broedvogels zijn maatregelen opgesteld om negatieve effecten te voorkomen (zie Hoofdstuk 3).

Het plangebied vormt daarnaast leefgebied voor enkele algemene Wnb beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën, waarvoor een provinciale *vrijstelling* geldt voor overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing is daarom niet nodig. Voor andere Wnb beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten.

Wél vormt het plangebied tevens leefgebied van de ABS-en brede wespenorchis, rietorchis, slanke mantelanjel en tongvaren. Voor deze soorten zijn eveneens maatregelen opgesteld om negatieve effecten te voorkomen (zie Hoofdstuk 3).

Tenslotte dient zoveel mogelijk gewerkt te worden volgens de Gedragscode soortbescherming voor gemeenten en is voor alle soorten de Zorgplicht van kracht. Door de maatregelen uit § 3.10 tijdens de werkzaamheden in acht te nemen, wordt hieraan voldaan en worden geen verbodsbepalingen overtreden.

4.4 Natuurkansen

De huidige natuurwaarden in het plangebied zijn gering. Potenties om de natuurwaarden in de wijk te verhogen, zijn daarom aanzienlijk. Mogelijkheden om de biodiversiteit / natuurwaarden in de wijk te verhogen, zijn bijvoorbeeld het aanleggen van plekjes met onbegroeid (mul) zand (zandbad voor huismus, nestplaats voor zandbijen, graafwespen, habitat voor loopkevers etc.), de aanleg van bloemenweiden of kruidenstroken (niet alleen ten behoeve van een rijkere flora zelf, maar tevens ten faveure van insecten, zoals dagvlinders, sprinkhanen en wilde bijen, kleine zoogdieren en vogels), het plaatsen van bijenhôtels en het aanplanten van meer bloemrijke bomen, (vlinder)struiken en (dichte) hagen (tevens aantrekkelijk voor kleine zoogdieren, marterachtigen en bijv. egel). Daarnaast kunnen diverse typen nestkasten voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen aan gebouwen en grote bomen kunnen worden bevestigd om de wijk aantrekkelijker te maken voor deze (o.a. veel muggen nabij de watergangen wegvretende) soorten. De oevers van sommige watergangen kunnen daarnaast worden afgevlakt tot een veel flauwer en breder schuin oevertalud, dat meer natuurlijk kan worden ingericht waardoor spontane vestiging van eerst pionier- en later een meer opgaande oevervegetatie kan optreden, die de vestiging van plantensoorten als rietorchis (ABS) in de hand werkt en kan leiden tot o.a. een rijkere libellen- en amfibieënfauuna in dit stedelijke gebied, met name langs de randen van het plangebied.

Literatuur

- Daamen, 2021. Notitie *Quick scan* WNB Groot onderhoud Tuindorp Oostzaan West te Amsterdam. Notitie met kenmerk 21-0693/21.08365/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Gemeente Amsterdam, 2019. *Quick scan* natuur voor bestemmingsplan Tuindorp-Oostzaan. <https://www.amsterdam.nl>. Onder andere geraadpleegd ten behoeve van muurplanten, duizendknoop, monumentaal groen. Maps Amsterdam, Gemeente Amsterdam.
- NDFF. www.ndff.nl. Geraadpleegd op 12 juni 2023.
- Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord, 2023. Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen (t.a.v. iepenpage voor de gemeente Amsterdam). Zaaknummer OMG-001267/DMS402804. ODNHN, Hoorn.
- Springer, T., 2022a. Activiteitenplan iepenpage – gemeente Amsterdam. Versie 1, d.d. 20 december 2022. Gemeente Amsterdam.
- Springer, T., 2022b. Amsterdamse gedragscode flora & fauna. Aanvullende voorwaarden op de Gedragscode soortbescherming voor gemeenten. Versie 1, d.d. 6 april 2022. Gemeente Amsterdam.
- Vliegenthart, A, 2021. Monitoring iepenpage in Amsterdam 2021. De Vlinderstichting, Wageningen.
- Vliegenthart, A, 2022. Monitoring iepenpage in Amsterdam 2022. De Vlinderstichting, Wageningen.

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Wet natuurbescherming (Wnb)

Algemeen

De Wnb heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. De wet regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, van soorten planten en dieren en van houtopstanden. De bescherming van plant- en diersoorten is geregeld in 'Hoofdstuk 3 Soorten' van de Wnb. De Wnb bevat een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, beschermd of niet. Daarnaast voorziet de wet in strikte verboden die gelden voor beschermde soorten. Daarbij gaat de wet uit van het 'Nee-tenzij'-principe: schadelijke handelingen zijn verboden, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan. De provincies zijn in principe bevoegd gezag voor de soortenbescherming van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk bevoegd gezag.

Deze bijlage beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming voor zover relevant voor voorliggend onderzoek. De informatie in deze bijlage is deels ontleend aan de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016.

Zorgplicht

De Wnb bevat een algemene Zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten. Deze Zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, ongeacht of ze beschermd zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen, beheer- en onderhoudswerk en evenementen zich daaraan voorafgaand op de hoogte (laten) stellen van de aanwezige natuurwaarden en de mogelijke effecten van hun voorgenomen handelingen op deze waarden. Bij de uitvoering van die handelingen moeten negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen dan wel beperken of ongedaan gemaakt worden.

Overtreding van de Zorgplicht is niet strafbaar, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

De Wnb onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Elk beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen (Tabel B1). Verbodsbepalingen mogen niet overtreden worden, tenzij hiervoor een vrijstelling (een uitzondering op een wettelijk verbod) of ontheffing is verleend. De interpretatie van verbodsbepalingen verschilt per bevoegd gezag.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in het wild levende vogels van soorten als genoemd in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn.

Beschermingsregime andere soorten

Soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Bij de bescherming van vogels maken provincies en Rijk onderscheid tussen soorten met jaarrond beschermde nesten en soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken. Nesten van andere soorten mogen weggehaald worden indien het nest op dat moment aantoonbaar niet in gebruik is als broedlocatie. Het seizoen is hierbij niet relevant, wat ertoe doet is of het nest in gebruik is voor het broeden. De lijsten met soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen verschillen per bevoegd gezag.

Tabel B1. Overzicht verbodsbepalingen beschermde soorten per beschermingsregime Wnb (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Min. van EZ, dec. 2016).

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Afwijken van verbodsbepalingen

Vrijstelling

Voor een aantal beschermde soorten en handelingen gelden vrijstellingen en is daarom geen ontheffing nodig. Vrijstellingen zijn onder andere verleend in de vorm van provinciale verordeningen en bij ministeriële regeling. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Er geldt bijvoorbeeld een vrijstelling voor een aantal algemeen voorkomende soorten amfibieën en zoogdieren bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en beheer en onderhoud van gebieden.

Daarnaast gelden er vrijstellingen voor handelingen die *aantoonbaar* worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijgesteld zijn ook handelingen die onderdeel zijn van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programma in het kader van een programmatische aanpak, als bij de totstandkoming van het beheerplan of het programma de desbetreffende handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Ontheffing

Voor handelingen is een ontheffing van de Wnb nodig als:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen.
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, ministeriële regeling, gedragscode, beheerplan Natura 2000 of programmatische aanpak.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Er is geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep (andere locatie, andere werkwijze, andere planning).
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang. De belangen verschillen per beschermingsregime. Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen, bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid. Voor de soorten van het Beschermingsregime andere soorten gelden de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen, waaronder ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud.
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De termijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.